

Posudek oponenta bakalářské práce

Název práce: *Otázka viny u Hannah Arendtové s přihlédnutím ke*

Karlu Jaspersovi

Autorka práce: **Mgr. Jitka Lukášková**

Vedoucí práce: Taťána Petříčková, Ph.D.

FHS UK 2023

Posuzovaná práce je myslím nesporně jednou z lepších, které na bakalářském stupni studia vznikají. V roli oponenta budu mít k práci připomínky, chci ale úvodem vyzdvihnout, že jde o velice zdařilou, čtivou, tematicky a vlastním sdělením podstatnou práci.

Autorka se věnuje motivu viny v souvislosti se systematickým vražděním Židů za vlády nacistického režimu. Autory, které analyzuje a kteří jsou pro ni zdrojem stanoviska, je lze k této strašlivé kapitole lidských dějin zaujmout, jsou pak Karl Jaspers a Hannah Arendt. V obou případech jde o zdařile podané výklady, ke kterým nemám žádné vyloženě vážné připomínky.

To, co se v práci nezdařilo, je důkladné využití Jasperse: sice dojde k několika krátkým komparacím či kontextualizaci výkladu viny přeživších z hlediska Jaspersovy kategorizace viny, ale jde o schematické a nepřiliš rozvinuté body. Čili konceptuální dotažení celého projektu práce zdařilé není. Chybí či není silná závěrečná analýza, která by také podtrhla samostatnější stanovisko autorky práce.

V práci je mnoho motivů, které bych třeba sám interpretoval trochu jinak, ale které myslím autorka podává koherentně a tedy interpretativně udržitelně. Zaujalo mě – a zde jde trochu o moje čtení –, jak mezi dobou, kdy Arendt a Jaspers píší o německé vině, došlo k proměně generací a v Německu se setkáváme s novou potřebou reflexe či denacifikace. Ovšem na straně přeživších vyvolávají reportáže H. Arendt vlnu nevole. Současně je zajímavé, že máme doklady o tom, že u přeživších vyvolal výslovný odpor, když byli konfrontováni s existenciálně-filosofickými koncepty. „Bytí k smrti“, resp. čelení smrti nedává tak úplně v koncentračním táboře smysl. Např. u Jeana Ameryho není otázkou smrt, ale možnost důstojného umírání. Toto téma práci ukazuje trochu jinak a myslím, že jde o motiv, který by stálo za to blíže diskutovat u obhajoby.

Velice silné a zajímavé je, že si autorka všímá pozoruhodného „nezájmu“ o oběti u Jasperse. To je pro mě mimořádně bystrý postřeh. Jaspersovi samozřejmě nemůžeme vyčítat opravdový nezájem, avšak těžištěm jeho pojednání jsou sami Němci.

Konečně velmi oceňuji, že autorka pochopila, jak to je u Jasperse s kolektivní vinou (resp. že u něho není).

K obhajobě mám dvě věcné poznámky či otázky:

Jak pracujete s pojmem „pobývání“ u Jasperse?

Je transcendence u Jasperse vždy identická s vírou v Boha?

Formálně je práce ještě v pořádku, ale nikoliv bez námitek. Nekoherentní je užívání „tamtéž“, osobně nejsem fanoušek citací kurzívou, citační norma u časopiseckých studií je chybná, atp. Jde však o malé problémy.

Celkové hodnocení

Práci tedy hodnotím velice příznivě, byť, jak uvádím výše, s námitkami.

Práci k obhajobě **doporučuji** a navrhuji ji hodnotit známkou **výborně** až **velmi dobře** v návaznosti na výsledek obhajoby.

V Praze 5. 2. 2023

Jakub Marek, Ph.D.